

veselilo. Kmalu pa se podamo v gostilno nazaj k večerji in počitku.

Ponedeljek zjutraj se podamo ob pol petih na kolodvor, al kaj vidimo? Nekaj, kar noben človek v tem kraju ne razume, namreč magjarsk napis nad kolodvorom. To je pač žalostno; na Pivki „Küllenberga“ in v Reki magjarsk napis.

Ob petih zjutraj se odpeljemo; kondukterji so prijazni in postrežljivi, in tako se pripeljemo ob osmih in 20 minut v Sentpeter. Tu smo morali čakati dve uri na Tržaški vlak in 26. aprila ob eni popoldne smo zopet v Ljubljani.

France Kadilnik.

Slovansko slovstvo.

* *Letopisa Matice slovenske (slovaške) ročnik XI, svazok I.* je ravnokar prišel na svetlo v Turč. sv. Martinu, ki ga je sestavil Viljam Pavlini-Tóth. Poln je različnega, jako zanimivega blaga. — Poleg letopisa je ta Matica ob enem izdala „Sbornik slovenských (slovaških) národních písní (sem ter tje z napevi), povestí, porekadiel, hádok, hier, obyčajov a povier.“ Tudi ta zbirka je zanimivo in dokaj vredno narodno blago.

* *Rad jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti. U Zagrebu 1873. Knjiga XXV.* Med različno tvarino tega zvezka zanimival nas je posebno članek: „Borba južnih Slovena za državnu neodvisnost u XI. stoljeću od dra. Fr. Račkoga.“

Zabavno berilo.

Moj pès.

Smešnica, spisal J. Aléšovec.

(Dalje.)

Nasledek tega pogovora je bil, da sem sklenil napotiti se proti gradiču in sicer, da bi se ne zdelo prebivalcem, kakor da bi prišel nalašč le tje, s pèsom in puško. Vendar nisem imel namena po poti loviti, in Atila, ki mi je zasledil in iz ležišča spodil tri zajce, me je jel, videč, da ne strelim, prav sumljivo gledati, kakor da bi ne vedel, kaj mi je danes, da ne streljam.

Pridem do gradiča, a s kakim izgovorom bi se podal v poslopje? Da bi zbral nekoliko svoje misli, se vsedem na tik poti ležeč hlod; od tū se je videl gradič in vse, kar je bilo krog njega, toraj tudi vrt. Skrbno se oziram po njem, moje oko se zarije v vsak grm, iskajoče za njim kako žensko krilo, a ne v gradiču ne v okolici je ni videti žive duše; bilo je, ko da bi bilo vse pomrlo, vrata gradiča zaprta. Kaj je to? Je morda že rodovina preselila se nazaj v mesto?

Že se hočem zopet napotiti proti domu nazaj, kar zaslišim otročji vrisk in smeh in žensk glas od tiste strani, od katere sem se jaz približal gradiču. Obrnem se toraj nazaj, da bi kakor po nevedoma srečal veselo družbo. Pèsa, ki je vzdignil glavo po koncu in hotel teči družbi naproti, pridržim pri sebi in grem, kakor navadno lovec. Na ovinku poti zagledam družbo: mater, otroke in — Minko, katera se mi danes še mnogo lepša zdi v ličnem zelenem krilu. Ko me zagleda, postojí in meni se zopet zdi, kakor da bi jo oblila po obrazu rudečica. Otroci, videči pèsa, se bolj združijo krog matere. Jaz potegnem klobuk iz glave in pozdravim, rekoč:

„Ne bojte se, mali, Atila vam ne bo nič storil,“ in ker sem vstric gospodične, pristavim še: „Veseli me, gospodičina, da Vam, kakor se vidi, zadnji strah ni škodoval, sicer bi jaz ne vedel, s čem bi se vam opravičil.“

„O,“ hiti gospá z odgovorom, „je že vse pozabljeno. Ne delajte si težke vesti zaradi tega. Minka ni tako strašljiva in občutljiva. Pa kam ste se bili danes namenili?“

„Na lovu sem, kakor vidite, gospá. Pokazati pa nimam ničesar.“

„Ste bili nesrečni,“ spregovori gospodična; „in zdaj, ko ste srečali ženske, boste še bolj nesrečni.“

„To je vraža! Med ženskami je razloček. Ako bi bil na priliko zjutraj, ko sem šel od doma, srečal vas, gospodičina, prepričan sem, da bi bil imel zdaj težko nesti zajcev.“

„O, tudi to je vraža,“ odgovarja gospodičina živahno, „kako da bi bila ravno jaz izjema med ženskim spolom?“

„Minka ima prav,“ pristavi mati, „danes ne boste nič zadeli, če tudi kaj najdete. Zato vas povabim, da greste z nami v gradič. Vem, da ste trudni in če lačni še ne, gotovo žejni, ker ste že daleč prišli. Na lovu se pa človek speha, posebno če je taka vročina, kakor danes.“

Razumi se po samem sebi, da sem vabilo z veseljem sprejel. V gradiču so se mi ponudile nekatere okrepčevalne stvari, pa kar me je najbolj okrepčalo, je bilo to, da mi jih je prinašala in ponujala Minka sama. Pozneje smo se sprehajali po vrtu, in tu sem imel priliko v pogovoru z Minko opazovati, da je omikana in zvedena tudi gledé gospodinjstva, kar me je tem bolj veselilo, ker bi taka nevesta bila tudi očetu po vsem všeč. Ko se proti večeru poslovim, obljubivši, da bom kmalu zopet prišel, vzamem prepričanje seboj, da tudi Minki nisem več tujec, dasiravno je skušala še skrivati to, kar se je v njenem srcu godilo. So že skrivna znamenja, po katerih se izdá žensko srce, če tudi samo ne vé za-nje.

To prepričanje pa me je čisto prestrojilo. Oče so zvečer tudi to hitro zapazili, in po večerji, ko sva bila sama, me prašali, kako sem opravil. Se vé da sem jim jaz popisal Minko kot kraljico vsega ženstva in pristavil, da imam upanje in da je tudi mati mi bila zeló prijazna. Oče so sicer majali z glavo, rekoč, da zaljubljeno oko vse v prelepi svitlobi vidi, a vendar niso rekli družega nič, kakor:

„Čez noč se marsikaj spremeni. Zdaj pojdi spat, jutro govoriva dalje!“

A drugi dan nisva govorila o tem, ker sem se jaz moral peljati v mesto plačat davke. Vstavim se pri že znanem krčmarju, ki mene in pèsa — kateri je bil šel z menoj — sprejme prav tako, kakor me je bil sprejel prvokrat. Ravno tak zajutrak, kosilo, sploh vse, kakor je bila tū navada. Po kosilu mislim odriniti in grem le še v kavarno pit čašo „črnega“.

(Dalje prihodnjič.)

Mnogovrstne novice.

* *Sporočilo Peštanske zavarovalnice*, kateri je glavni zastopnik za Kranjsko gosp. Fr. Drenik, kaže za leto 1873 sledeči promet: Dohodkov v premijah 3 milijone in 157.758 gold. 30 kr., škod se je plačalo za 2 milijona in 168.383 gold. 22 kr., čisti dobiček znaša toraj 75.047 gold. Odškodnine je „Peštanska“ plačala od l. 1865—1873 o ognji 11 milijonov in 308.536 gld. 4 kr., o življenji 226.813 gold. 84 kr., skupaj 11 milijonov in 535.349 gold. 88 kr. Poroštvo je: začetni kapital 15.000 delnic po 200 gold., tedaj 3 milijone gold., in rezervina zaloga znaša 1 milijon in 938.355 gld. 89 kr., skup 4 milijone in 938.335 gold. 89 kr., letna plačila zavarovancev 3 milijone in 157.758 gold. 30 kr., tedaj skupno poroštvo 8 milijonov in 96.094 gold. 19 kr.

* Ni ga skoro mesta, ki bi toliko pomanjkanje vode trpelo, kakor mesto Jeruzalem, strmo in visoko. Zdaj se bode menda nadloga odvrnila po blagi pomoči bogate in pobožne Angleške gospé, Canz po imenu. Že tri leta ponuja Turški vladi napravo vodovoda na svoje stroške, po katerem se ima studenec „Salamis“ napeljati v Jeruzalem, in zdaj še le je Turška vlada sprejela to velikodušno darilo. Pretekli mesec so začeli omenjeni vodovod delati, ki bo stal 250.000 goldinarjev.

Naši dopisi.

Iz Trsta 4. maja. (*Vreme; nov način pouččnih razglasov; požiganje mrtvih; o procesiji sv. Rešnjega telesa; narodni poslanci v mestnem zboru.* — Konec.) Pa s tem naš mestni odbor ni še zadovoljen, marveč napreduje na tej poti. Že se je sestavil poseben odsek, ki naj študira, kako bi se tudi v Trstu dalo vpeljati sežiganje trupel umrlih. To vprašanje pa ni vseh tukaj skoro nikomur, in mestni očetje so na najboljšem potu, nakopati si na glavo sovraštvo vseh katoličanov, zlasti ker so sklenili tudi še to, da odslej magistrat ne bo več, kakor do zdaj, dajal po 800 gold. za procesijo sv. Rešnjega telesa. Za ta mali znesek je mestnim očetom žal, za onih 40.000 gold. pa ne, katere so prav tje vrgli, ko so pred letom sezidali oddelek magistratnega poslopja, katerega so pa letos zopet podrli, ter bodo novega zidali, ki se bo podal k novemu poslopju. Lepo gospodarstvo to, kaj ne? In v mestno kaso plačujejo ogromno večino katoličani, katerih denar se tako trati; če pa zahtevajo za se majhen znesek 800 gold., se jim ne dovoli! Dokaz temu je to, kar se je nedavno v mestnem odboru godilo. Poslanci ali svetovalci iz okolice, gospodje dr. Lozar, Sancin in Nadlišek so zahtevali, naj bi se za vsak kraj v okolici nastavil poljski čuvaj (guardiano campestre), pa odgovorilo se jim je od ene strani, da so policaji tudi poljski čuvaji, od druge pa, da naj počakajo do jeseni, ko se zbere deželni zbor, in takrat se zopet oglasijo. Slednjič se je pa vendar (vsled pritiskanja g. Lozarja in Burgstallerja) ta predlog izročil odseku, kateri naj stvar pretresa in poroča o nji mestnemu zboru. Vederemo!

V Gorici 8. maja. — Volitve so v vseh 3 razredih opravljene. Po vspehu, ki so ga imeli „Isonzo“-ovci v 3. in 2. razredu, ni bilo dvomiti, da bode zmaga tudi v 1. razredu njihova. Ali, kar je mnoge tudi tu zopet osupnilo, je to, da so tako večino dosegli. Izvoljena sta njihova kandidata dr. Jona in Ed. Seitz sè 115 in 113 glasovi od 152. Tedaj so imeli Pajerjevi kandidati le nekaj čez 30 glasov. Klerikalci se niso volitve v tem razredu udeležili. Volitveni hrup se je zdaj že vlegel, vlačí se pa za njim še zmirom po časnikih in v pogovorih — modrovanje. V „Isonzo“-u ni zmagalnega popevanja ni konca ni kraja; vmes pa leti toliko kamenja na Pajerja, da ga je že cela groblja. Zmernost po zmagi je res težavna reč; to vidimo pri Bismarku. — Neko čudno prikazen so mnogi med volitvami zapazili, da so se namreč „Isonzo“-vi privrženci ogibali imena „Isonzo“-va stranka, in tudi nje kandidati so hoteli menda radi za zmerniške veljati. Da so „liberalci“, — s tem so se ponašali; ali katere barve in baže, — to jim samim ni bilo prav jasno. Zdaj po volitvah še le so si našli pravo ime; imenujejo se „narodne liberalce“. (Izposodili so si znabiti ta naslov od družih narodov.) Pa tudi njihove trte plemenita grebenica imenuje v „Pettine“-u sama sebe „narodno-liberalno“ stranko. Tako vidite, da je res, da ima človek dar jezika le zato, da svoje misli ž njim zagrinja. Ker

sem tukajšnjega „Brenceljnovega“ lažibrata v mislih imel, moram še povedati, da je bila njega zadnja številka (po volitvah izdana) v prepoved dejana. Menim pa, da zavoljo tega ni prepovedano, razglasiti zapopadek „zatrte“ številke. Pravijo, da je bilo v njej soseben pikantnih šest prizorov iz zgodovine srednje („avstrijsko-liberalne“) Pajerjeve stranke, od rojstva njenega do strašanskega propada. Tudi dvojne slik se nanaša na volitve, ena pa kaže dopisnika (2) stare „Presse“ in „Triester Zeitung-e“ sprehajajoča se 1. maja po mestnem vrtu, enega z oslovskimi ušesi, drugega s pasjim gobcem in očali. H koncu teh ne prav spodbudnih epizod iz zgodovine naših, na vsak način mikalnih letošnjih mestnih volitev naj dodam še nekaj statističnega. V vseh treh razredih imamo volilcev 1335; glasovalo jih je 857. „Narodni liberalci“ so dosegli 527 glasov, „avstr.-lib.“ 131, „klerikalci“ 198. „Nar. lib.“ so tedaj presegli „avstr. lib.“ s 396, „klerikalce“ s 329, in obe nasprotni stranki skup z 268 glasovi. V 2. razredu (česar nisem unikat povedal) so imeli Pajerjevi (vladni) kandidati samo 96, „klerikalni“ 60 glasov. — Številke govore — in vendar letošnje številke ne kažejo prave podobe našega mesta. To zmagalci sami najbolje vedo in poznajo tudi vse faktorje, ki so jim k zmagi pripomogli. — Naš deželni odbor je podpora za reveže naše dežele — 30.000 gold. od vlade dovoljenih — dovolj primerno porazdelil. Veči del se porabi za koristna dela (ceste, mostove, posušenje močvirja v Kobaridu, za vodnjake itd.), pri katerih bodo imeli ubogi ljudje zaslužka. Tudi gledé na narodnost ni razdelitev ravno krivična. Denar pa je občinam le posojen; od l. 1876 naprej ga bodo morale v 3 odplačilih povračati. — Ves omenjeni denar pa je le kaplja na razbeljeno železno ploščo. — Revščina je pri nas na kmetih velika. Še nikoli ni bilo toliko zastankov na davkih. Deželni odbor je moral vzeti precejšen znesek pri tukajšnji hranilnici na posodo, ker mu še toliko od doklad k davkom ne dohaja, da bi mogel tekočim stroškom kos biti. Tudi neka velika občina v Lahih si je morala z zajemom pomagati. Od lakote trpečih ljudi se pripoveduje mnogoteri ginljivi prizori. In vremenska nerednost visi še zmirom kot Damoklov meč nad setvami. — Dne 28. t. m. bo na tukajšnjem živinskem trgu razstava goveje živine. Za darila je odločenih 2400 gld. — Te dni so pred tukajšnjo komisijo preskušnje za učiteljstvo ljudskih šol. Vdeležujejo se jih neki 3 možki in 4 ženske (med temi 2 Slovenki). — Naš Goričan, prošt v Salcburgu, g. Jak. Della Bona je postal pomočni škof kardinala Tarnoczy-a; naslov kot škof „in partibus“ ima od mesta Tenedos. — Ta trenutek, ko list sklepam, slišim praviti, da se je grof Msov služabnik umoril. To je v kratkem času že drugi samomor v Gorici.

Iz Bohinjske Bistrice 9. maja. (*Vesela znamenja planinskega gospodarstva.*) Radosten poročam nekoliko o častnem obiskani, ki je 6. dne t. m. Bohinju došlo po slavnoznanih veljaki v planinskem gospodarstvu, gospodih grofu Karolu Belruptu, predsedniku kmetijske družbe Predarlske, dr. Gust. Wilhelmu, profesorji v Gradcu, in Schütz-u, tajniku kmetijske družbe Koroske; vse tri je minister kmetijstva kot izvedence odločil za pregled tistih sirarskih družeb po cesarstvu, ki so lansko leto za državne premije prosile, med katerimi je tudi naša Bitenjska. Gospodje so nad vredbo in opravo njeno po ogledu kot za prvo poskušnjo pohvalo izrekli, posebno z ozirom na to, ker so iz priprav za prihodnjo planinsko dobo spoznali prizadevanje za potrebni napredek, ki ima spopolniti in zboljšati marsikatero pri začetku neizogibljive pomanjkljivosti ter so v tem prav prijazne poduke in nasvete dajali. Prav